

Människor som besöker en plats vill gärna få en känsla av hur det var förr. I den tid vi lever nu med miljöhot och stort informationsflöde ökar vikten av att få leva sig in i hur människorna levde, tänkte och kände förr i tiden. Vi söker äkthet i det förgångna, det kulturellt annorlunda. Vi tillfredsställer behovet av detta genom att få vara en del av historien, närvarande med alla sinnen.

Senast reviderad Näsåker 2008-11-15

Projektplan Projekt Hedenhösland

Ett lekfullt äventyrsområde vid den urgamla mötesplatsen Nämforsen, med upplevelsebaserade aktiviteter kring de tidlösa sagorna av Bertil Almqvist.

Nämforsen vid byn Näsåker i Ångermanland, en magiskt laddad plats som är känd för sina hällristningar och den årliga världsmusikfestivalen Urkult. En mötesplats och kraftkälla för människor i 6 000 år. Forntidens jägare ristade i de blankslipade hållarna och skapade ett kulturarv av världsklass i en särpräglad naturmiljö som fascinerar besökare från när och fjärran. De ca 2 300 uthuggna figurerna gör Nämforsen till norra Europas största samlade hällristningsområde, och får årligen ett 10 000-tal personer att kliva ut på klippställarna och uppleva detta naturens storslagna skådespel.

Stiftelsen Nämforsen driver RockArt Hällbildscentrum i Norr, ett museum med information, bildspel och utställningar om hällristningarna, boplatser och arkeologiska fynd vid Nämforsen.

På senare år har det initiativrika projektet Näsåkers Nipor utvidgat området, så att man nu kan fortsätta vandra – bortom hällristningarna – genom ett vidunderligt vackert niplandskap med betande djur och vackra lador, omgärdat av gärdesgårdar.

Som en naturlig fortsättning på detta planeras Hedenhösland, en rustik och äventyrlig värld av träfigurer och timmerbyggnader lika de som finns i böckerna om Barna Hedenhös. Ett äventyrsområde som erbjuder upplevelsebaserad inläring

om vårt gemensamma natur- och kulturarv. Genom skådespel, forntidsrelaterade aktiviteter och utställningar kommer Hedenshösland att verka för att ge möjlighet till delaktighet i kulturupplevelser och till eget skapande kring dessa. Genom upplevelsebaserad information om kulturarvet kan vi öka möjligheten att bevara kulturarvsmiljöer och främja internationellt kulturutbyte. Vi kan skapa upplevelser som är grundläggande för möten mellan människor, genom att visa på våra ursprungliga gemensamma rötter.

Med fler besökare stärks konkurrenskraften, sysselsättningen och tillväxten i Näsåker och Sollefteå kommun, vilket även innebär en ökad möjlighet för utveckling av nya entreprenörer inom regionen.

Näsåker är ett vackert beläget samhälle med tusentalet invånare centralt beläget mitt i Sollefteå kommun. I byn finns daghem, skola för elever upp till årskurs 6 och äldreboendet Lissgården. Här finns också dagligvaruhandel - både Konsum och ICA, bensinstation, bank, vårdcentral, tandläkare, bibliotek, bio, ridskola, gym och badhus. Det finns även hotell, campingplatser, restauranger, grillbar, café, catering och thailändsk matservering. Näsåker är ett kreativt samhälle med ett 40-tal företag och ett 30-tal olika föreningar. Här satsas det på all typ av kultur som exempelvis fornhistoria, musik, konst, konsthantverk, teater och dans. Tiotusentals besökare har lockats hit av världs- och folkmusikfestivalen Urkult som arrangerats varje sommar i Näsåker sedan år 1995. Föreningen Urkults olika musikarrangemang året runt betyder också en hel del för bygden. Det finns en stor kompetens och kapacitet inom olika kulturområden här bland annat tack vare de människor som etablerat sig i bygden under alla Urkultsåren. Människor dras ständigt till Nämforsen som besökare, för att bosätta sig här och för att etablera nya verksamheter, tack vare det storslagna natur- och kulturarv som finns här.

Sollefteå kommun består av en centralort med samhällen runtomkring, varav den största delen bildar det västra området med Näsåker, Junsele, Ramsele och Edsele, allmänt kallat Västra. Det området innefattar olika besöksmål och attraktioner som tillsammans bidrar till att fylla många olika önskemål. Samhällena i området sammanlänkas bland annat genom sina medborgarkontor och de Lokala Råden, där alltmer samarbete kring gemensamma frågor sker.

Inom Västra finns också Skogsnäskollektivet utanför Ramsele som drar många intresserade besökare till sig. Boende- och arbetskooperativet Skogsnäs har funnits sedan 1972 och består av 240 hektar skogs- och jordbruksmark. En by i all bemärkelse, med mest enfamiljshus, ett kulturhus och egen låg- och mellanstadieskola. Det bor ca 45 vuxna och lika många barn. Där finns många små firmor och entreprenörer eftersom man måste skapa sina egna arbeten i glesbygden. Förutom Sarah Mårskogs designföretag Dancing Colours finns det bland annat en smedja, ett snickeri, en skola, familjebehandling,

hantverksutbildning för vuxna, en syverkstad, en såg, röjningsfirmor, en salveverkstad, samt en scenograf och en glaskonstnär.

Länsstyrelsen Västernorrland har arbetat fram ett destinationsprogram och delat in länet i tre destinationsområden där man tillsammans med turistentreprenörer har utarbetat egna strategier för respektive område. Varje område har fått varsin destinationsutvecklare och turistmålet Sollefteå kallas numera Destination Ådalen. Samtidigt har det bildats en ny turistförening i Sollefteå som heter Niplandet ekonomisk förening och som arbetar tillsammans med destinationsutvecklaren. Det är avgörande för turistutvecklingen i Sollefteå med samordning och organisation, och projektet Hedehösländ ser med stor tillförsikt på turistnäringens utveckling i Västernorrland framöver.

Bakgrund

Vi som är initiativtagare till projektet Hedehösländ älskade Barna Hedehös när vi var små och läser nu böckerna för våra egna barn. Böckerna om Barna Hedehös som skrivits och illustrerats av Bertil Almqvist, bjuder på en fantastisk och pedagogiskt informativ resa i vår forntidshistoria, och passar så väl in i den miljö vid Nämforsen där våra förfäder ristade och målade vår historia i hållarna. Projektet utvecklades ur boken ”Barna Hedehös på vinterresa i Sverige”, då familjen Hedehös bland annat besöker Nämforsen i Näsåker. Böckerna om Barna Hedehös inbjuder även till teman om integration. I ett flertal av böckerna besöker familjen Hedehös andra länder och kulturer och dessa möten beskrivs med nyfikenhet och glädje. De lär sig mycket av varandras olika kulturer och skapar goda vänskapsförhållanden och samarbete.

Vi har etablerat god kontakt med Åsa Almqvist, Bertil Almqvists dotter som förvaltar rättigheterna till Barna Hedehös, och hon är mycket positiv till våra idéer. Den 24 januari 2007 fick vi rättigheten till att använda namnet Hedehös i projektet och vår marknadsföring, samt att få bygga träfigurer och byggnader ur böckerna.

Projektet Hedehösländ drivs av den ideella föreningen Nämforsens Framtid, vars ändamål är att bidra till utvecklingen av Nämforsen och dess närområde ur alla aspekter som främjar intressen för de boende i området, genom att driva olika gemenskapsföretag och med vinstmedel bidra till utvecklingen av allmännyttiga verksamheter. Föreningen ska även hjälpa till att utveckla entreprenörskap kring Nämforsen och att värna om ortens kulturhistoriska arv, natur och ekologi. Projektet Hedehösländ är tänkt att drivas som ett gemenskapsföretag inom föreningen Nämforsens Framtid.

Förklaring:

Gemenskapsföretag är ett nytt sätt att se på och organisera företag och definieras som sociala företag inom den sociala ekonomin på grund av den självständiga ställningen och demokratiska formen. Det allmännyttiga syftet samt för att den ekonomiska vinsten är underställd de sociala målen. Styrkan i ett gemenskapsföretag ligger i att ta tillvara människors samhällsengagemang, kreativitet och kunskap - human kapitalet - samt att nyttja människors förmåga att samarbeta och ta ansvar för sig själv och andra - det sociala kapitalet. Man skapar ett företag som drivs med vinst, men där vinsten inte delas ut till privata ägare, utan investeras i gemensamma mål för samhällsnyttan, alltså för allas bästa.

Den 14 juni 2007 beviljades projektet bygdemedel, s k vattenregleringsmedel och den 17 mars 2008 beviljades förstudiemedel från Nutek för perioden 1 oktober 2007 till 15 september 2008.

För projektperioden 2009 till 2012 söks nu ekonomiskt stöd från Sollefteå kommun, Länsstyrelsen Västernorrland, Landstinget Västernorrland och EGs strukturfonder. Parallellt med det erbjuds även företag, privatpersoner och föreningar att stödja projektet ekonomiskt. Vi arbetar även aktivt med att söka sponsring från företag och att söka ekonomiskt stöd från fonder och stiftelser.

Sammanfattning

Initiativtagarna till projektet Hedenhösland har på olika sätt varit involverade i Näsåkers besöksnäring och restaurerandet av Näsåkers nipor. Detta har gett upphov till idén att skapa ett äventyrsområde kring sagorna om Barna Hedenhös för turister och boende i närheten av hållristningsområdet och forsen. Det hela är tänkt att innefattas av det område där familjen Hedenhös kom åkandes med sin släde en vinter i "Barna Hedenhös på vinterresa i Sverige", alltså i Näsåkers Nipor.

Vi planerar att uppföra Hedenhösland, ett äventyrs- och aktivitetsområde med utgångspunkt från Bastuvallen, se byggkarta. Hedenhösfigurer och byggnader placeras varsamt ut runt om i Näsåkers Nipor för att locka besökare att ta sig runt i hela området. Där finns redan i dag en genuint timrad bastu, en grill- och matplats och fridfullt betande "Hedenhös kor" Highland cattles. Betesmarken har projektgruppen Näsåkers Nipor åstadkommit under sin restaurering av niplandskapet, allt helt i äkta Hedenhösanda.

Besökarna ska kunna gå in i familjen Hedenhös hus, stall, flygplan och torn och här och var möta olika figurer ur böckerna. Med skådespel dras besökarna in i en spännande tidsresa och mindre barn erbjuds ett lekområde där de kan klä ut sig och leva sig in i hur det var förr. En reception planeras uppe på Storgatan i byn där en utställning om Barna Hedenhös och Bertil Almqvist, samt en souvenirbutik ingår i planerna. Byggnaderna och figurerna byggs genomgående av timmer och trä. Vid älvkanten placeras en flotte som kan ta besökare på en tur längs älven, likt hedenhösarnas flotte UrTiki.

Hedenhösland är tänkt att i samarbete med RockArt Hällbildscentrum utgöra en bas för olika turist- och upplevelseaktiviteter, med fokus på att stimulera intresset och kunskaperna om vårt kulturarv, norrländsk skog och det geologiskt högtintressanta område Nämforsen utgör.

Affärsidé

Projektet Hedenhösland är tänkt att öka strömmen av turister till Näsåker och hela Västernorrland. Det ska hålla en kvalitet som ger utrymme för god lönsamhet. Äventyrsområdet kommer också att bidra starkt till ökad sysselsättning i bygden. Projektet ska även stärka intresset och bevarandet av norra Europas största samlade hällristningsområde vid den brusande och levande Nämforsen, genom att vara ett äventyrs- och aktivitetsområde för upplevelsebaserad inläring kring vårt kulturarv och vår kulturmiljö. Verksamheten kommer att visa hur man levde på forntiden, besökarna får en bestående känsla av hur det kan ha varit, via fysiska upplevelser, av byggnader, aktiviteter, figurer, skådespel och filmvisning i den för ändamålet väl anpassade miljön.

Transporter

Vägarna till Näsåker erbjuder en resa genom ett genuint norrländskt landskap. Buss- och biltransporter från flygplatsen i Kramfors innebär cirka en och en halv timmes resväg till Näsåker. SJ erbjuder kombinerade tåg och bussresor ända fram till Näsåker.

Boende och mat

Det finns ett gott och varierat utbud för att bo och äta, i och kring Näsåker. Detta kan man göra på Hotell Nämforsen och Fäbodammen. Övernattning kan även ske på Näsåkers camping, Omsjö camping, Bo på Lantgård, och i viss mån privat stuguthyrning. Äta kan man göra även på Flintabaren, Hembygdsgården, Ingelas café, Myregården samt hos Alvaro i Kläpp.

Näsåkers befolkning är tack vare den årliga Urkultsfestivalen vana vid att ta emot stora mängder besökare och ge dem god service. Näsåker är känt för sitt goda värdskap.

Projektorganisation

Projektet drivs av föreningen Nämforsens Framtid (NF) och arbetsgruppen består av;

Karin Jansson Borg: ordf. NF, hästuppfödare och turistsamordnare Näsåker

Jenny Staaf: frilansande skribent och fotograf, hästuppfödare och webbdesigner

Sanna Quigley: konsthantverkare och amatörskådespelare

Moa Högberg: turistguide RockArt (svensk, engelsk och fransktalande)

Ingrid Dahlgren: hästentreprenör, musikhandledare och skogsarbetare

Christer Borg: säljare, frilansande skribent och fotograf

Gunilla Fluur: Sekreterare NF och etisk rådgivare

Vår vision är att projektet bedrivs i nära samarbete med projektet Näsåkers Nipor, RockArt Hällbildscentrum, Ådals Lidens hembygdsförening, Earthheart Dance, KroppArt, Kvinnominne, Näsåkers turistbyrå, Näsåkers Turistakademi, DigiT, Näsåkers Närradio, Näsåkers medborgarkontor, bibliotek, skola och daghem.

VÄLKOMMEN TILL HEDENHÖSLAND I NÄSÅKER!